

JODENBREE STRAAT: ^{2 Van 1}

HIER HOREN GEEN KANTOREN!

PROTEST TEGEN DE
PLANNEN VAN GRAND VISTA

ADRES AAN DE AMSTERDAMSE GEMEENTERAAD 26 AUGUSTUS 1977

WONING-NOOD.

Op de Joden-breestraat. Ijselijk om te zeggen Afgrijselijk om te schrijven. Maar te gruwelijk, om te zwijgen. Het Rijk weet 't. De stad ook. De Kerk ook. Het Rabbinaat ook. Het Kerkbestuur vast. De kerkeraad vermoedelijk. Maar niemand kan, wil, mag dat doen. In 'n kelder-krot huizen in één kamerkot: man, vrouw, zes zusters, acht opgeschoten en zeven opschietende kinderen. Met geen draad aan 't lijf, geen schoen aan de voeten en geen vezel op 't hoofd. Niemand, die 'n cent verdient. In geen zeven weken al. Geen glim vuur in huis. Bij krakende kou. Te trotsch, om hand op te houden. Loopen, of ze de heele wereld hebben. De een al gezonder dan de andere. Weten niet, wat warm eten is. Lachen met 'n korst brood. Likken hun lippen lekker met kale kruimels. Donderdag zijn ze op straat gezet. In 'n barre bui. Zooals ze reilden en zeilden. Met niets op, niets over. De deurwaarder met twee trawanten. Geen spier van inzicht. Geen spoor van begaanheid. Rauwe snuiten, ruwe knuisten. Natuurlijk 'n klont menschen-klungels er omheen. Met droog rachmoones. Maar geen zier verzet. Vlagen vol raad, maar geen vleugje daad. Praats 'n heel pak, maar handen in den zak. Zielige menschen! Blijven kijken, zoolang er wat te betreuen valt, loopen weg, als geven aan de beurt is. Man, vrouw, zes zusters, vijftien kinderen in woedend weer op straat gezet. De heele Breestraat loopt er van over. Allemaal warmhartigen, maar niet één barmhartig. Ieder wil dol-graag een kind innemen. Maar de een kwezelt den ander toe „gekheid, dat mag ik me niet permeteeren in zoo'n dure tijd... als de tijd 'n pietsie anders was geweest, weet-ik-veel, had ik ja gezeg „vooruit“, maar nou, Godbetert“... .

TEKST UIT HET BOEKJE "KIEKJES" VAN MEIJER DE HOND UIT 1926. EEN SFEERTEKENING VAN IETS DAT VERSNELD TOT GESCHIEDENIS IS GEMAAKT.

OP TAL VAN PLAATSEN IN DE STAD IS DE AFTAKELING VAN HELE BUURTEN, LEEF GEMEENSCHAPPEN, TE ZIEN GEWEEST EN NOG TE ZIEN.

IN DIT GEBIED RONDOM DE JODENBREE-
STRAAT IS DIT STEEDS DOOR DE LIKWIDATIE VAN HAAR VROEGERE INWONERS MOEILJK TE VERWERKEN GEWEEST. TOCH HEBBEN WE OOK DAT DEEL VAN DE GESCHIEDENIS NIET GEHEEL UIT ONS BETOOG WILLEN WEGLATEN.

AL TWINTIG JAAR GELEDEN IS HET SOCIAAL FONDS BOUWNIJVERHEID, DAARTOE GEINSPIREERD DOOR DE GEMEENTELIJKE PLANNEN INZAKE METRO EN STADHUISBOUW BEGONNEN OM DE BEWONERS VAN DIT BLOK UIT HUN WONINGEN TE LOKKEN RESP. TE INTIMIDEREN.

Onmiddellijk na de ontruiming werden de bij het C.B.H. geregistreerde woningen onbruikbaar gemaakt resp. gesloopt, dit alles met stilzwijgende instemming van de gemeente.

Toen het huis naast nr. vierentwintig zogenaamd wegens bouwvalligheid werd gesloopt, heeft de toenmalige bewoonster in paniek de burgemeester opgebeld. De slopers sloegen met een ijzeren bal gaten in de zijmuur van haar huis en negeerden haar protesten. Zowel aan de buitenkant als binnenkant vielen de stukken steen uit de muur. Pas voor het eerst in 1972 kwam er wat van deze activiteiten naar buiten, toen een aantal bewoners, die de wet beter bleken te kennen dan de Gemeente en het 'Sociaal Fonds', een klacht indienden, omdat een ploeg slopers de eerste etage van hun huis in een ravage herschiepen. Niet 't minst verontwaardigd waren de laatste (bejaarde) bewoners van de etage, die een parterrewoning in de rivierenbuurt hadden aangeboden gekregen.

Zij hadden de woning schoon en in goede staat voor haar nieuwe bewoners achtergelaten.

Het sociaal fonds verkocht de grond voor zeven miljoen aan het Engelse Concern Grand Vista mede gesteund wederom door de gemeente, die reeds verdere sloopvergunningen in het vooruitzicht stelde, als de nieuwe eigenaar de laatste standvastige bewoners eruit zou weten te goochelen.

Het sociaal fonds betrok kotsend van haar eigen praktijken naar haar nieuwe peperdure gebouw in Sloterdijk.

Grand Vista, dat zich overigens als nieuwe eigenaar 'on-hollands-correct' heeft gedragen tegenover de bewoners, heeft het ex-kantoor van het bouwfonds geheel gerenoveerd en opgepoetst en slaagt er nu al weer meer dan twee jaar niet in om het te verhuren. Niemand schijnt een huur te willen opbrengen, die in overeenkomst is met de aankoopssom.

Grand Vista wordt nu door de gemeente uitgenodigd een bouwplan in te dienen voor het al braakliggende terrein in overeenstemming met het bestemmingsplan (nog meer kantoren), en dat op een moment, dat de stadhuisplannen onder het gewicht van nog een etage definitief in de modder schijnen te zakken.

De enige manier voor de gemeente om nog naar beide kanten zijn gezicht te redden is in mijn ogen dat zij de grond van de Engelse maatschappij terugkoopt, zelf het ex-hoofdkantoor van het Bouwfonds in gebruik neemt en voor de gesloopte huizen nieuwe bouwt.

Dit om een einde te maken aan een planologische inflatie, die de gemeenschap in twintig jaar twintig woningen heeft gekost en die tot nu toe nog niets als zandhopen en een heleboel menselijke ellende heeft opgeleverd.

Flip Jansen
Jodenbreestraat 16

Van onze stadsredactie

AMSTERDAM. dinsdag

Bewoners van de Jodenbreestraat hebben bij de gemeentelijke dienst Bouw- en Woningtoezicht een geval van illegale woningonttrekking aanhangig gemaakt, dat nog een staartje zal krijgen. Gebleken is namelijk, dat voor het onbruikbaar maken van deze woning geen enkele toestemming van de gemeente was verleend aan de eigenaar.

Het gaat hier om de eerste verdieping van het perceel Jodenbreestraat 24, dat door slopers onbruikbaar is gemaakt. Twee bewoners van dit pand, Flip Jansen en Erik van Zuylen, hebben dit niet genomen en de gemeente om opheldering gevraagd. Volgens een woordvoerder van de gemeente is het onklaar maken van de woning, na het vertrek van de laatste bewoners, illegaal geschied. „Bouw- en Woningtoezicht zijn

inmiddels met een onderzoek begonnen”, zo vertelde men ons.

De woning is opgenomen in het bestemmingsplan Valkenburg, dat momenteel bij de Kroon ligt. Op het bestemmingsplan staat het pand aangegeven als kantoorruimte. „Het is verboden om ingrepen te doen, zo lang het bestemmingsplan in behandeling is, daarom is de eigenaar fout”, aldus een woordvoerder van de gemeente.

Waarom de eigenaar, de Stichting Sociaal Fonds Bouwnijverheid, de woning onklaar heeft gemaakt, konden wij vanmorgen van deze stichting niet te weten komen, omdat niemand bereikbaar was voor commentaar.

Intimidatie

Erik van Zuylen, één van de bewoners van het pand, vindt dat de Stichting Sociaal Fonds Bouwnijverheid intimidatiepolitiek voert om de bewoners weg te krijgen. „In de loop van 15 jaar hebben ze hier bewoners weggevoerd onder het mom, dat de woningen toch afgebroken zouden worden.

Wij zijn er nu achter gekomen, dat bewoners ook rechten hebben en dat dat een kwestie is van de weg weten naar de gemeentelijke instanties. Dit hebben we van de Nieuwmarkt-bewoners geleerd”, aldus Erik van Zuylen.

Vernield

De beide bewoners van de bovenverdiepingen vertellen over de gang van zaken rond het onklaar maken van de woning: „Deze woning werd tot vrijdag 28 april bewoond door het echtpaar L. Rimini. Onmiddellijk na vertrek en ontruiming door deze laatste huurders is de woning volledig vernield door personeel van de sloofirma Bouwman. De vloeren zijn uitgezaagd, alle deuren uitgerukt, w.c.-pot, wastafel en keukenaanrecht zijn kapotgeslagen, afvoeren gestoot, schoorsteenkoker ingeslagen, een wasbak met verchroomde kraan en bijbehorende spiegel werd meegenomen.

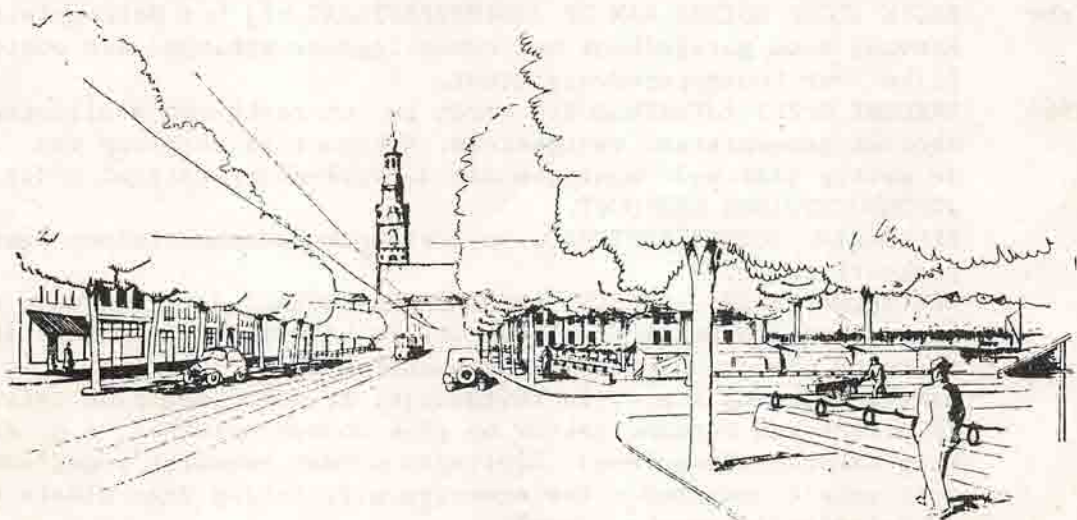
Wij eisen, dat deze uitstekende driekamerwoning op de eerste verdieping van ons pand onmiddellijk wordt hersteld in de oude staat en wederom wordt bestemd voor bewoning.” Zij hebben zich ook schriftelijk gewend tot de inspectie van de gemeentelijke dienst Bouw- en Woningtoezicht.

Jodenbreestraat '67
met Mrs. 26 en 28 in welstand.

- 1927 juli SANERINGSPLAN VALKENBURG in gemeenteraad aangenomen. In de daarop volgende jaren wordt hier een honderdtal nieuwe woningen gebouwd met verenigingsgebouw en badhuis.
- 1930 nov SANERINGSPLAN JODENHOUTTUINEN EN OMGEVING aangenomen door gemeente, dat voorzag in sloop van de op de kade aan de Houtkopersburgwal gebouwde huizen, verbreding van op de Jodenbreestraat uitkomende dwarsstraten en herstel en nieuwbouw van woningen. O.m. aan de St. Anthoniessluis werd een aantal nieuwe woningen gebouwd.
- 1931 VERKEERSPLAN VOOR BINNENSTAD, waarbij achter langs de Joden Houttuinen een verkeersweg ontworpen werd die door een brug met de Nieuwmarkt in verbinding gebracht zou worden. Doorgaand verkeer via vernieuwde Valkenburgerstraat naar PH Kade, hierdoor zouden Jodenbree en St. Anthoniesbreestraat kunnen worden teruggebracht tot 'buurt-Kalverstraten'.
- 1941 DEPORTATIES JODEN vangen aan. Vorming door bezetters van 'Juden'-viertel'. Spontaan verzet van grote delen van de bevolking tegen pogrom en deportaties onderdrukt door de duitse bezetters.
- 1943 sept 150 PERCELEN IN JODENBUURT WORDEN DICHT GEMETSELD
- 1945 febr BRANDSTOFNOOD DWINGT MENSEN TOT SLOOP VAN HOUTWERK UIT HUIZEN: 'Waarom grijpt de stad hier niet in, waarom wordt er niet planmatig gesloopt (?) Waarom worden de huizen en het hout niet in beslag genomen en eerlijk verdeeld (?) Reeds nu is door dit 'bombardement van binnen', door deze wilde aktie van houtstropers meer woonruimte verloren gegaan dan menig stad bij een echt bombardement heeft verspeeld.' (Volk)
- 1946 juli VERNIEUWINGSPLAN VOOR 'VOORMALIGE JODENBUURT' opgesteld door ir. Scheffer van Stads Ontwikkeling: 'Het is, vooral door het verschrikkelijk lot, dat een groot deel der bewoners in deze oorlog heeft getroffen, begrijpelijk dat de burgerij het als een eersten plicht beschouwd deze wijk op waardige wijze te herstellen.' Voorstel van verbrede verbinding Plantage-Nieuwmarkt door sloop Noordzijde Muiderstraat en Jodenbreestraat; Zuidzijde van deze straten zouden hun 'karakter van winkels met bovenwoningen behouden'. Op Waterlooplein zou de bebouwing aan de Amstel blijven staan, de rest gesloopt worden voor de oprichting van een bedrijfs-verzamelgebouw; De markt zou verplaatst worden naar de te slopen Joden Houttuinen.

Afb. 10. Perspectiefschets van de verbrede Jodenbreestraat, naar het westen gezien

- 1946 nov VOORSTEL STICHTING UNIVERSITEITSWIJK in vormalige Jodenbuurt door comité van professoren. (vindt geen weerklank)
- dec VERNIEUWINGSPLAN SCHEFFER AANGENOMEN in gemeenteraad

- 1949 sept VOORSTEL: BOUW NIEUW STADHUIS OP WATERLOOPLEIN van B&W in afwijking van plan Scheffer
- 1950 nov VOORSTEL B&W STADHUIS OP WATERLOOPLEIN VERWORPEN gemeenteraad geeft voorkeur aan vooroorlogs plan met als vestigingsplaats het Frederiksplein
- 1950 VOOR DE IJTUNNELROUTE die al van ver voor de oorlog in discussie is wordt door Van Eesteren van Stads Ontwikkeling een schetsplan gemaakt, waarbij de IJtunnel in het verlengde van de Valkenburgerstraat (de bebouwing uit begin '30 zou toen nog gehandhaafd blijven) en het verkeersplein (Mr. Vissersplein dwars door de bebouwing tussen Marken en J.D. Meijerplein getekend werd; met daarop aansluitend een verbrede Jodenbreestraat en de voorzetting in de Lastageweg doorbraak.
- 1952 juli WEDEROPBOUWPLAN JODENBREESTRAAT gebaseerd op het oorspronkelijke plan Scheffer. ter visie gelegd. De inmiddels inwerking getreden wet op de wederopbouw. die gemeenten meer bevoegdheden gaf om plannen te maken schreef dat voor.
- 1952 sept BWZWAARSCHRIFT BOND HEEMSCHUT TEGEN PLAN 'Wij hebben telkens gemerkt, dat men van het standpunt uitgaat: breek eerst de boel maar af en laten we dan maar eens zien, wat er van te maken is.' Verder vindt de Bond dat de gemeente niet 'opbouwt' maar het hele gebied grondig verandert, wat zij een oneigenlijk gebruik van de wederopbouwwet vindt.
- 1952 okt ADRES VAN PROFESSOREN EN ANDERE AUTORITEITEN TEGEN PLAN JODENBREESTRAAT E.O. Zij pleiten voor algehele sloop van de bebouwing op Waterlooplein en de bouw op het hele vrijkomende gebied van het nieuwe stadhuis: 'Zo ergens, dan dient hier een bebouwing van brede allure tot stand te komen'.
- 1953 febr WEDEROPBOUWPLAN JODENBREESTRAAT wordt ondanks ingediende bezwaren en wijzigingsvoorstellen, vrijwel ongewijzigd aangenomen. (Blok rondom Rembrandtshuis, buiten het plan gehouden)
- 1954 nov OPNIEUW VOORSTEL IS NIEUW STADHUIS OP WATERLOOPLEIN door nieuw college van B&W wordt door gemeenteraad aangenomen.
- 1955 jan MINISTER WEDEROPBOUW KEURT PLAN JODENBREESTRAAT AF voor het deel bij Nieuwe Herengracht en Waterlooplein.
- 1955 sept WIJZIGINGEN VAN PLAN JODENBREESTRAAT, op de plankaarten worden nieuwe beleidsindelingen gemaakt, waaronder het 'wederopbouwplan Zwanenburg', dat voor het Waterloopleingebied niets anders vermeldt dan toekomstige bestemming vermeld als 'Stadhuis met bijbehorende erven' (dit nietszeggende plan is nu 22 jaar later nog steeds onuitgewerkt van kracht!)
- 1957 juni PLANNEN JODENBREESTRAAT EN ZWANENBURG GOEDGEKEURD door minister.
- 1960 febr BEGIN SLOOP HUIZEN AAN DE JODENBREESTRAAT bij het Markenplein. Aanvang bouw garage/bank met bovenliggende woningen aan oostelijke kant Houtkopersdwarsstraat.
- 1962-1964 BREDERE OPZET IJTUNNELROUTE wordt in een reeks van beslissingen door de gemeenteraad vastgesteld. Hiervoor is de sloop van de dertig jaar oude woningen aan de Valkenburgerstraat nodig.
- 1963 JODENHOUTTUINEN GESLOOPT.
- 1965 VERBREDING JODENBREESTRAAT, op gesloopte Jodenhouttuinen komt parkeerterrein.
- 1966 TEXTIELGROSSIERS UIT SINT ANTHONIESBREESTRAAT e.o. die voor de Lastageweg doorbraak ('volgens wederopbouwplan Nieuwmarkt' 1953) bedreigd worden, sluiten zich aaneen en eisen huisvesting in naaste omgeving i.p.v. in buitenwijk. Er wordt een plan ontwikkeld voor een verzamelgebouw op plek Jodenhouttuinen, o.m. door Maup Caransa (Maupoleum). Hiertegen worden bezwaren ingediend door enkele omwonenden (belemmering uitzicht/op deze plaats zou de Waterloopleinmarkt komen).
- 1966 nov EEN POLITIE- EN BRANDWEERKAZERNE wordt eveneens in afwijking van het plan Jodenbreestraat, op de kop van de Rapenburgerstraat gepland.
- 1967 AANVANG SLOOP VALKENBURGERSTRAAT, meerdere bewoners verzetten zich tegen de gang van zaken.

- 1967 okt HANDTEKENINGEN AKTIE AMSTERDAAD '75 verzamelt in één week ruim 110.000 adhesiebetuigingen voor 'het behoud van de sfeer en het karakter van de binnenstad'.
- 1968 GOEDKEURING BOUWPLAN KANTOOR EN BEDRIJFSGEBOUW OP JODEN HOUT-TUINEN (Maupoleum) door de Provincie, ondanks bezwaren. Hiermee was er officieel geen vervangende plaats meer voor de Waterloopleinmarkt.

- 1970 BESTEMMINGSPLAN VALKENBURGERSTRAAT E.O. (aan de hand van een nieuwe wet op de ruimtelijke ordening opgesteld) ter visie gelegd
- Dit plan bevestigt een reeks incidentele wijzigingen uit de voorgaande periode en bestemt het grootste deel van Valkenburg voor enorme onderwijsgebouwen (Universiteit).
- april BEZWAARSCHRIFT WIJKCENTRUM OUDE STAD tegen dit plan. Het wijkcentrum is voor 'herstel en nieuwbouw van huizen (waarvan een groot deel volkswoningen) passend in het karakter van de binnenstad () opdat er opnieuw een aaneengesloten en leefbaar woon/werkgebied ontstaat van Lastage tot en met Plantage'. Daarom wordt door haar universiteitsbouw en verkeersdoorbraken afgewezen.
- mei 'IK HOOP DAT AMSTERDAM DE VOLTOOLING VAN DIT PLAN BESPAARD ZAL BLIJVEN' schrijft Han Lammers over het inmiddels bekroonde stadshuisplan van Holzbauer voor het Waterlooplein (Plan/Forum).
- 1970 juni BESTEMMINGSPLAN VALKENBURGERSTRAAT GOEDGEKEURD door gemeenteraad (vlak voor het installeren van een nieuw gekozen raad), ondanks 7 ingediende bezwaarschriften (waarvan 6 niet behandeld werden, omdat ze 'te laat' ingediend waren). B&W merken in een reactie op het wel behandelde bezwaarschrift van het wijkcentrum op dat 'van een vermindering van het woon- en leefklimaat niet gesproken kan worden'.
- 1970 sept ALTERNATIEF PLAN NIEUWMARKT van architectenbureau Van Eyck uit ook kritiek op gemeentebestuur omliggend gebied (Weesperstraat/Mr. Visserplein/Jodenbreestraat) 'Deze brutale nauwelijks te bevatten kloven zijn niet alleen overbodig, maar ook volstrekt ontoelaatbaar.'
- 1971 april WIJKCENTRUM OUDE STAT GAAT MET BEZWAAR IN BEROEP bij de Provincie. De Provinciale Advies Commissie zegt het met een deel van de bezwaren tegen het bestemmingsplan Valkenburgerstraat eens te zijn. De commissie levert kritiek op gemeentebestuur van Amsterdam: 'de ernstige verontrusting die uit de geschriften spreekt, demonstreert welke afstand er in Amsterdam tussen burgers en bestuurders bestaat, dit is door de weinig concrete reacties van het gemeentebestuur eerder versterkt, dan weggenomen'. (16-7-1971 PPC NH dr. ir. R. van de Waal).

- 1971 juli GEDEPUTEERDEN VAN DE PROVINCIE NOORD HOLLAND LEGGEN ADVIES van hun eigen commissie zonder enige argumentatie naast zich neer en keuren het plan Valkenburg goed. Wijkcentrum gaat in beroep bij de Kroon.
- 1973 aug UITSPRAAK KROON OVER PLAN VALKENBURG" plan met wijziging van de voorschriften goedgekeurd, met uitzondering van de uitbreiding van de Zeevaartschool in het gebied rondom de Foeliedwardsstraat.
- 1974 juni HET METRO-RAPPORT VAN DE NIEUWMARKT actiegroep verschijnt als neerslag van jarenlange akties van velen tegen de gevolgen van de metro. De mede door de metro opgeroepen city-vorming en woningverlies in het gebied rondom de Jodenbreestraat, wordt er in bekritiseerd.
- okt. PUBLIKATIE IN TIJDSCHRIFT WONEN/TABK OVER GOLF VAN ENGELSE SPECULANTEN IN ONROEREND GOED (o.m. Grand Vista in de Jodenbreestr.
- 1973-1974 UNIVERSITEIT WIJST VESTIGING OP VALKENBURG AF, na jarenlang akties vanuit de omliggende buurten en binnen de universiteit zelf. De buurtgroep schrijft een prijsvraag uit voor bebouwingsmogelijkheden van het nu vrijkomende stuk grond.
- 1975 jan WONINGBOUWPLAN BIJ DE SINT ANTHONIESSLUIS (Hoek naast Pintohuis) MAAKT SNELWEG-DOORBRAAK DOOR NIEUWMARKT DEFINITIEF ONMOGELIJK In het in opdracht van de gemeente gemaakte plan trekt het architectenbureau Van Eyck & Bosch ook de konsekventies voor de Jodenbreestraat: 'De smalle rijgang van de binnenstad dient zijn smalte uit te oefenen tot aan het Mr. Visserplein en niet omgekeerd de 4-baansweg zijn breedte tot aan de Sint Anthonies-sluit!! Aansluitend biedt dit voorstel de mogelijkheid om ook aan de Zuid-Oost zijde van de Sint Anthoniessluis bebouwing te realiseren (voor het Maupoleum dus).
- 1976 jan VELE INZENDINGEN OP PRIJSVRAAG VOOR VALKENBURG, de jury bekroont het plan van Flip van der Leeuw en Jeroen Singelenberg (in kleine series bouwen van woningen en bijbehorende voorzieningen totdat in 10 jaar het stuk grond op Valkenburg weer bebouwd is (maximaal 500 woningen).
- 1976 febr WERKGROEP UILENBURG, RAPENBURG, EN VALKENBURG VERZOECT GEMEENTE BESTEMMINGSPLAN TE WIJZIGEN: onderwijs veranderen in overwegend woningbouw.
- 1976 aug EERSTE PAAL GESLAGEN VOOR WONINGBOUW BIJ SINT ANTHONIESSLUIS. Iedereen kan van nu af aan duidelijk zien, hoe belachelijk het handhaven van die 4-baansweg in de Jodenbreestraat is.
- 1976 dec BEZWAARSCHRIFT TEGEN VERPLAATSING WATERLOOPLEINMARKT naar Valkenburg, i.v.m. bouwplannen Stadhuis ingediend door Wijkcentrum en buurtbewoners, aangezien dit woningbouwplannen daar onmogelijk maakt of op de lange baan schuift.
- 1977 jan GEMEENTEBESTUUR VERWERPT BEZWAARSCHRIFT tegen marktverplaatsing, omdat de verplaatsing 'tijdelijk' is en binnen 5 jaar de markt weer naar het Waterlooplein terug gaat. In een brief aan de bezwaarden zegt B&W: 'Overigens laat het verlenen van een tijdelijke vrijstelling de verdere discussies en de besluitvorming omtrent een andere definitieve bestemming van het terrein onverlet'.
- 1977 maart ARCHITEKT DIK TUIJNMAN TEKENT EEN BOUWPLAN VOOR 250 WONINGEN EN 35 WINKELTJES dat voor en rondom het Maupoleum aan de Jodenbreestraat gesitueerd is. Het is onderdeel van een stedenbouwkundig plan voor het rondom liggende gebied. Hij zegt dat zijn plan 'Nieuwe Gezelligheid' uitstraalt tegenover de 'Nieuwe Zakelijkheid' (zie Volkskrant 21-3-1977).

- I Verkeersplannen en city-vorming werden al voor de oorlog door de gemeente als positieve middelen gezien om verwaarloosde woonbuurten te saneren (in veel mindere mate werd de onbewoonbaarheidsverklaring gebruikt). De wettelijke middelen die de overheid daarbij toen ter beschikking stonden waren te beperkt om grootscheepse plannen in de binnenstad uit te voeren.
- II Het naoorlogse opbouwplan voor de Jodenbuurt van ir. Scheffer had vergeleken bij de latere stedenbouwkundige plannen een zeer bescheiden schaal en paste zich op verschillende plaatsen aan bij de nog bestaande omgeving (vullen open gaten). Het scheiden van de functies wonen en werken vond in dit plan nog binnen een beperkt gebied plaats (bedrijfsverzamelgebouw op Waterlooplein, afgescheiden door opnieuw open te graven grachten).
- III Met ingang van de 50-er jaren komt de opvatting van de stedenbouwers, die veel radikaler het wonen werken, verkeer en recreatie willen scheiden aan de orde (industriegebieden/tuinstiteden/winkelcentra/ etc). Door toename van oppervlak en afstanden van het stedelijk gebied en het daardoor aangemoedigde verkeer wordt de binnenstad hiervoor opengebroken. De werkgelegenheid in de bouw wordt mede als argument gebruikt om meer ingrijpende vernielings- en vernieuwingsplannen in de binnenstad uit te voeren. Onder leuzen van wederopbouw worden ná de oorlog in het totaal meer woningen gesloopt, als gevolg van de oorlog (houtsloop) verloren gingen, onder meer:
- woningverlies Weesperstraat tijdens oorlog 459 van het jaar 1959 tot 1974 563
 - woningverlies Waterlooplein e.o. tijdens oorlog 269 van het jaar 1957 tot 1973 137.
- Ook de wet op de wederopbouw uit begin '50 gaf de gemeente meer macht om rigoreuze plannen voor te bereiden.
- IV Gelijk met de vergroting en mechanisering van bouwbedrijven in de zestiger jaren worden de plannen steeds groter van schaal. Het Bijlmermeerplan roept de metro op. verschillende goede woningen tijdens de saneringsplannen van de dertiger jaren gebouwd, worden zonder pardon op de slooplijst gezet (Valkenburgerstraat, Zwanenburgwal, Dijkstraat, Rechtboomsloot, Lastageweg) Een nieuwe generatie van beleggers/bouwondernemers komt op en verwerft zich toenemende invloed bij de overheid (bouw ABN-Vijzelstraat, Maupoleum, Jodenbreestraat, kantoren Wibaut-, Weesperstr) Onder deze invloed worden veel incidentele beslissingen genomen. Terwijl de gepubliceerde beleidsstukken steeds mooiere woorden gebruiken, zijn de gebouwde resultaten vloeken.
- V Door de affaires van Ban de Bank en Nota Binnenstad vindt het al jarenlang verbrokkeld verzet tegen de stadsontwikkelingsplannen een eerste bundeling. Veel verzet wordt gekanaliseerd door 'beter toezicht door schoonheidscommissies', wat blijft steken in oppervlakkig gepraat over uiterlijkheden. Akties van Heemschut organisaties en beginnende buurtgroepen gaan in het begin nog samen tot de wegen zich scheiden als niet langer alleen aan de orde komt wat er gebouwd, maar voor wie er gebouwd wordt. Toch worden in deze periode een reeks ingrijpende plannen aangenomen zonder verzet in de vorm van direkte akties: metro ('68), stadhuis ('68), Valkenburgerstraat e.o. ('70), Weesperstraat/Amstel ('71).
- VI Openlijke aanvallen op gemeentelijke diensten, begin zeventiger jaren (Publieke Werken, Stads Ontwikkeling) over het door hen bepaalde beleid. Er wordt niet langer alleen maar geeist, maar ook zelf gehandeld. Woningen worden gekraakt.
- Toenemende invloed bewoners op nieuwe reeks plannen die tot stand, c.q. gewijzigd worden (van Nieuwmarkt tot Oosterparkbuurt). Tijdens het metro-konflikt dat zich in de Nieuwmarktbuurt toespitst, blijven grote even sterk aangetaste buurten buiten beschouwing. Gemeente speelt hier op in door enkel een reeks concessies ten opzichte van de Nieuwmarkt te

doen, zonder deze beleidswijziging in een zelfde mate van invloed te laten zijn op de veel grotere gebieden van Weesperstraat, Valkenburg, Waterlooplein, Jodenbreestraat en Rembrandtplein.

Kenmerkend voor dit tweeslachtig beleid is het al vele malen geciteerde pamflet van Burgemeester en Wethouders (blauwe brief) van 7 april 1975 'aan allen in de Nieuwmarktbuurt' gericht, dat vlak voor de sloop van de Lastageweg-woningen werd verspreid:

'Voor een verzet in het belang van de blijvende woonbestemming is evenmin reden. De buurt wordt geen voorwerp van speculatie en cityvorming. Zij wordt niet opgeofferd aan het groot-kapitaal'.

Allerleerst is dat voor bedoelde Nieuwmarktbuurt nog niet uitgekomen (zie Nota over de Stadsvernieuwing in de Nieuwmarktbuurt van de Bewonersraad december '76) waaruit blijkt dat het niets uitmaakt of je nu voor het speculerend groot- of klein-kapitaal je woning moet verlaten. En verder WAT HEEFT HET VOOR ZIN DAT DE NIEUWMARKTBUURT EEN SOORT WOONGHETTO WORDT temidden van oprukkende kantoren en aanverwante zaken, als aan de andere kant van de (St. Antonies)sluis het groot-kapitaal rustig met medewerking van B&W zich mag bezighouden met speculatie en cityvorming, waarbij de gemeente zelf nu nog alle cityvormers in de Amsterdamse geschiedenis in de schaduw gaat zetten met het doorzetten van de bouw van het grootste kantoorgebouw in het centrum van Amsterdam Het Stadhuisplan van Holzbauer.

ZIJN WIJ ER VOOR DE PLANNEN OF DE PLANNEN VOOR ONS?

Tijdens het debat over het bestemmingsplan Valkenburg zei gemeenteraadslid Van Ruller (AR/CHU) in zijn pleidooi voor dat plan nog: 'Het kan noodzakelijk zijn, de belangen van mensen die thans leven, aan te tasten in het belang van andere groepen, die wellicht groter en veelal zelfs nog ongebornen zijn.' (gemeentebld afd. II p.1435/1970)

Dat velen hun kleinkinderen een dergelijk betonnen geluk in een stalen toekomst wensen te besparen wordt duidelijk uit het toenemend verzet tegen dit soort plannen. Mede hierdoor zijn er in de afgelopen jaren veel plannen tegengehouden, gewijzigd, niet alleen door akties van bewoners, vaak ook waren de plannen van het gemeentelijk apparaat zo achterhaald at het bedrijfsleven zich in aktiegroepen aaneensloot om de plannen - vaak op andere punten - te veranderen.

De volgende opsomming van wijzigingen van plannen voornamelijk in het oostelijk deel van de binnenstad van Amsterdam heeft tot doel aan te tonen dat de door ons in deze publikatie voorgestelde wijziging van het bestemmingsplan Valkenburg niet op zichzelf staat, dat op vele plaatsen eens aangenomen plannen niet meer houdbaar zijn. Of die verandering van plannen wel voldoende en snel genoeg zal plaats vinden hangt in sterke mate af van de bereidheid van het ambtelijk apparaat toe te geven dat de eens door hen opgestelde plannen achterhaald zijn.

OOSTERPARK/WEESPERZIJDE: plannen voor parkeergarages, hotelbouw en kantoorbouw tegengehouden, nadruk op woonbestemming (met op dit moment konfrontatie halsstarrig gemeentebeld bij kantoorplan McKenzie Hill)
WEESPERSTRAAT/AMSTEL: Behoud van eerst weggeplande woningen (volgens struktuurnota), tegenhouden BNA-kantoor, woningbouwplannen in plaats daarvan.

REMBRANDTPLEIN: Verkeersdoorbraak Bakkerstraat met nieuwe brug over Amstel gaat niet door.

NIEUWMARKT: Snelweg door Lastage, parkeergarages, kantoren, hotels en bedrijfsgebouwen tegen gehouden, buurt krijgt woonbestemming met herstel van oude stratenloop.

UILENBURG: Algehele woningsloop voor universiteitsbouw tegengehouden, ontwikkeling van een aantal bouwplannen voor nieuwe woningen.

OOSTELIJKE EILANDEN: Wittenburg en Oostenburg destijds vrijwel geheel voor bedrijfsbebouwing bestemd, worden nu weer tot woonwijken.

In samenhang hiermee moeten ook de fundamentele wijzigingen van de plannen voor verkeerswegen en kantoorbouw op de Westelijke Eilanden en de Haarlemmerhouttuinen gezien worden, waar weer woningen komen en het afstemmen van verdere aanleg van metro-lijnen (in de binnenstad wel te verstaan).

Wat betreft het bestemmingsplan VALKENBURGERSTRAAT E.O. geven wij een iets meer gedetailleerde opsomming van wijzigingen, die voor het merendeel al plaats gevonden hebben:

1. Vervallen functie 4-baans-autoweg Jodenbreestraat door verwerping in gemeenieraad van aansluitend s.e.wegplan door de Nieuwmarktbuurt. (1972)
2. Verwerping door Universiteit van vestiging op strook Valkenburg (3e Huurpand) (1974) en vervallen van claim op zelfde gebied van lerarenopleiding Witte Lelie (1976)
3. Vervallen uitbreiding rondom Foeliedwarsstraat door Zeevaartschool (deze trekt nu in Zeemanshuis aan Kadijksplein), zie ook uitspraak Kroon hierover (1973) handhaven van woonbestemming daar.
4. In tegenstelling tot wat aangegeven staat in het bestemmingsplan n.l. dat de zuidzijde van de Jodenbreestraat naast de Mozes en Aaronkerk op de bovenverdiepingen 'meergezinshuizen klasse 3' moeten komen, wordt daar begin 70-er jaren een nieuw kantoor gebouwd (86/88) en ook door het merendeel van de bovenverdiepingen van aanliggende panden is niet als woonruimte in gebruik.
5. Door (tijdelijke) verplaatsing Waterloopleinmarkt naar Valkenburg, vindt (heel verklaarbaar) een heel andere ontwikkeling plaats, die al in enkele gevallen in tegenspraak met de aangegeven bestemming 'meergezinshuizen klasse 2' is: horecafunctie.
6. Door voorgenomen T-aansluiting van deel IJ-tunnelweg langs oostelijke kant tunnelingang op PH Kade komt de daar aangegeven bestemming van 'wandele gebied te vervallen.
7. De heer Slade managing director van Grand Vista Properties Ltd. London, mede belanghebbende van het kantoorplan naast het Rembrandthuis aan de Jodenbreestraat (40% aandelen) verklaarde op 12-8-1977 tegen een vertegenwoordiger van de bewoners van Jodenbreestraat 24, die hem met enig Amsterdams informatie-materiaal in Londen kwam opzoeken (de heer R. Hofman), dat hij door het bestemmingsplan gebonden was aan het stichten van kantoorbebouwing op die plaats, maar dat hij anders wel woningbouw had willen overwegen.
8. Dat een dergelijke overweging niet enkel uit 'liefdadigheid' behoeft voort te komen, maar ook aansluit bij de overvoering van de Amsterdamse kantoormarkt, mag blijken uit de hiernavolgende konklusie van dr. Funken in een recent proefschrift:

Slotkonklusies uit het proefschrift van Johannes Funken 'De kwantitatieve behoefte aan kantoorruimte - Een verkenning voor de agglomeratie Amsterdam op de middellange termijn' Amsterdam, oktober 1976 (298 pagina's) 'Uit de uitkomsten van voorliggende studie kan worden afgeleid dat de in de agglomeratie Amsterdam gedurende het komende decennium te verwachten gemiddelde jaarlijkse kwantitatieve behoefte aan kantoorruimte (...) (zeer) ver achter blijft bij wat zowel de projektontwikkelaars (blijkens de nu reeds in de agglomeratie Amsterdam bereikte omvang van het niet verhuurde/niet aan gebruikers verkochte metrage kantoorruimten in gerealiseerde dan wel in aanbouw zijnde kantoorprojecten) alsook door de overheid (blijkens de in (ontwerp-)bestemmingsplannen opgenomen capaciteiten) haalbaar achten/hebben geacht.'

p. 247

ELSEVIERS WEEKBLAD
ZATERDAG 23 OKTOBER 1976

Keerpunt

„De groei in het aantal arbeidsplaatsen is er uit, ook bij de kantoren. Ook daarbij heeft zich een structureel keerpunt in de werkgelegenheidsontwikkeling voorgedaan. Dat blijkt bijvoorbeeld ook uit het rapport van het Centraal Planbureau over de economie in 1980.”

Als voorbeelden van belangrijke veranderingen in de werkgelegenheid in kantoren noemt drs. Funken in zijn rapport de recente terugloop in het aantal arbeidsplaatsen bij banken en verzekeringsmaatschappijen, vanouds verreweg de belangrijkste kantorengebruikers in Amsterdam. Hij verwacht dat die ontwikkeling, als gevolg van verdergaande automatisering zich in de toekomst - wellicht zelfs versneld - zal voortzetten.

„Tot nu toe waren de verwachtingen te veel gebaseerd op de ontwikkelingen in het verleden. De oude groei-filosofieën speelden daarbij ook nog een grote rol.” „Vooraf psychische factoren hebben geleid tot de plotselinge explosie in de kantoorbouw. Toen de Britten hier op de markt kwamen gingen ook de Nederlanders als een haas aan het bouwen, omdat zij vreesden dat zij er anders naast zouden komen te zitten.”

'de projectontwikkelingsmaatschappijen zullen de confrontatie met hun onvoldoende onderbouwde bouwdrift niet kunnen ontgaan.' p.248

'De nu reeds in de agglomeratie Amsterdam in (ontwerp-)bestemmingsplannen gereserveerde gronden voor kantoorbebouwing komen neer op een potentiële bouwcapaciteit in de orde van grootte van 1,5 à 2,0 mln m² bruto vloeroppervlakte.' Volgt een opsomming van gebieden, waaronder Weesperstraat/Wibautstraat/Waterlooplein. 'Uitgaande van in deze studie berekende gemiddelde jaarlijks kwantitatieve behoefte aan kantoorruimte (...) zijn deze uitbouw mogelijkheden voldoende voor de behoefte- dekking gedurende de eerstekomende 20 à 30 jaar (bij maximale raming) resp. tot voorbij een halve eeuw

(bij minimum raming). Hieruit zou kunnen worden afgeleid dat de betreffende overheden nu reeds gronden reserveren voor een bestemming, waaraan eerst op (zeer) lange termijn behoefte lijkt te bestaan. Het verdient dan ook overweging een proces van herbezinning in gang te zetten teneinde tot voor de samenleving meer zinvolle bestemmingen van de betreffende gronden te geraken.'

Vanuit geheel andere uitgangspunten als de meeste buurt en actiegroepen komt dr. Funken tot dezelfde konklusies:

BEPERKEN KANTOORBOUW IN AMSTERDAM EN WIJZIGEN VAN BESTEMMINGSPLANNEN WAARIN KANTOORBOUW VOORGESCHREVEN STAAT.

JODENBREESTRAAT NR. 2 - 30. EEN NAOORLOGSE KRONIEK

- 1949 hoekhuis Jodenbreestraat 30/Houtkopersdwarsstraat gesloopt
- 1954 Sociaal Fonds Bouwnijverheid (SFB) trekt in Saskiahuis, 'hoewel men op de lange duur tot de bouw van een eigen kantoor hoopt te komen.'
- 1967 tot dit jaar werden alle (10) woningen van Jodenbreestraat 28, 26 en 24 nog bewoond
- 1968 SFB start ontwerp bouwplannen (architecten Oyevaar Stolle en Van Gool)
- 1968 najaar Jodenbreestraat 26 en 28 gesloopt
- 1970 5 juni toelichting bestemmingsplan: 'Nieuw te stichten bebouwing naast het Rembrandthuis zal zich op verantwoorde wijze aan het Rembrandthuis als een gegeven moeten aanpassen.' (gem.blad 1970 afd. I p.1002)
- 1970 10 juni 'Heeft de verbureaularisering van de Jodenbreestraat niet tot gevolg, dat de schaalvergroting gaat overheersen?' (De Vries, PSP in raadsdebat)
- 1970 21 okt Gemeenteraad stelt terrien aan Basisweg (Sloterdijk) ter beschikking van SFB voor bouw van nieuw kantoor
- 1972 28 apr Echtpaar Rimini (Jodenbreestraat 24') verhuist, laat de woning in goede staat achter. Direkt wordt de woning vernield door aannemer Bouwman.
- 1972 2 mei de overige bewoners dienen klacht bij Bouw en Woningtoezicht (BWT) in tegen illegale woningonttrekking in van Jodenbreestraat 24'. Woordvoerder gemeente: 'het is verboden om ingrepen te doen zo lang het bestemmingsplan in behandeling is, daarom is de eigenaar fout (Nieuws van de Dag, 2 mei 1972)
- Vervolgens schrijft BWT het SFB aan tot herstel van de eerste verdieping. (1972/454 no. 32/2134 BWT; 11713 VH)
- 1972 9 aug Beroepsschrift van SFB tegen aanschrijving
- 1972 okt BWT regelt met het SFB, dat niet tegen illegale woningonttrekking zal worden opgetreden, zolang door B en W niet over de woningonttrekkingsaanvraag is beslist
- 1973 jan Architect Leo de Jonge (Rotterdam) maakt in opdracht van SFB een kantoorbouwplan voor het blok Jodenbreestraat/Houtkopersdwarsstraat/Waterlooplein/Zwanenburgwal, waarin een aantal nieuwe woningen zijn geprojecteerd
- 1973 31 okt SFB verkoopt de grond en gebouwen aan Grand Vista (f 7.156.500)

- 1974 mei/sept. Aktie voor 'redding' van het Rembrandthuis, dat scheuren vertoont ('tenslotte wordt het nu nog ondersteund door twee aangrenzende panden, waarvan er één binnenkort zal worden gesloopt') Amsterdam Werkt, no. 6 '74)
- 1974 11 sept Advies afd. Woningonttrekking aan de wethouder om Volkshuisvesting (VH) reële compensatie te eisen van 6 woningen elders in de stad (max. huur f 250.-) voor de sloop van Jodenbreestraat 16 en 24.
- 1975 mei Jodenbreestraat 24 wordt van binnen geheel UITGESLOOPT. Een telefonische melding aan het hoofd Buitendienst van BWT Van Santen helpt niets.
- 1975 25 juni directeur Nieuwenweg van BWT stelt wethouder Kuijpers voor over Jodenbreestraat 24: indien woningonttrekkingsaanvraag (nog steeds niet behandeld) wordt afgewezen, hij zal voorstellen de woning weer in bewoonbare staat te brengen./'
- 1975 14 sept de werkgroep Uilenburg/Rapenburg/Valkenburg en de actiegroep Nieuwmarkt eisen dat bestaande woningen gehandhaafd blijven, en dat het gehele blok een woonbestemming krijgt. 'Wat komen we verder met een woonreservaat Nieuwmarkt als 50 meter verderop woningen gesloopt worden t.b.v. kantoorbouw?' Het bestuur van de in het Maupoleum gevestigde Subfakulteit voor Planologie en Demografie dringt aan op afwijzing van de woningonttrekkingsaanvraag voor Jodenbreestraat 16 en 24.
- 1975 sept B en W besluiten tot HERSTELAANSCHRIJVING van Jodenbreestraat 24. Op 15 aug. waren reeds nieuwe bewoners begonnen dit herstel zelf uit te voeren, met veel hulp van anderen uit de Nieuwmarktbuurt.
- 1976 april overleg tussen gemeente en Grand Vista over eventuele huur of koop van Saskiahuis. Dit gaat niet door.
- 1976 sept. de Lerarenopleiding De Witte Lelie overweegt het Saskiahuis te huren. Dit gaat niet door.
- 1977 april uit de notulen van de medezeggenschapscommissie van de secretarie van het stadhuis (28-4-'77):
'Volgens het huidige ontwerp en naar huidige maatstaven gemeten is er voor de secretarie PLAATS VOOR ong. 1000 AMBTENAREN, TERWIJL DE SECRETARIE NAAR VERWACHTING IN 1990 ZO'N 1850 AMBTENAREN ZAL TELLEN;'
(dat betekent dus dat een eventuele 'extra-verdieping' op het nieuwe stadhuis niet genoeg zal zijn, en dat de gemeente ook interesse gaat krijgen in kantoorgebouwen rondom het Waterlooplein Wel is naar onze mening deze verwachte uitbreiding van het ambtenarenkorps van de Secretaire waanzinnig overdreven)

HOE GING HET MET DE BOUWAANVRAAG VAN GRAND VISTA?

- 1974 jan Bouwaanvraag door Grand Vista (architect Jan Brouwer Ass., Den Haag). Voor dit bouwplan moet het gebouw Saskia gesloopt worden; er zitten geen woningen meer in het plan.
- 1974 27 aug B en W wijzen het bouwplan af. Uit het Boek der Besluiten van B en W: '... dit soort bouwwijze kan beslist niet getolereerd worden.'
- 1975 mei De schoonheidscommissie (Cie Oude Stad) keurt een TWEEDE, aangepast bouwplan af. Grand Vista stopt voorlopig met de ontwikkeling van een nieuw plan.
- 1976 voorjaar de Cie Oude Stad en architect Brouwer gooien het op een akkoordje: Het Saskiahuis blijft voorlopig staan (5 à 10 jaar); en 'door duidelijke parcellering door toepassing van diverse gevelmaterialen, alsmede door wisselingen in de situering en de hoogte', moet de steriliteit van de nieuwbouw verhuld worden.

1976 9 dec een DERDE, gewijzigd bouwplan van Brouwer is aan de orde in de Cie Oude Stad. Van der Laan (vert. bedrijfsleven) vraagt zich af 'of door deze opdringerige materiaalkeuze de aansluitende belendingen, waaronder het Rembrandthuis, nog wel in waarde worden gelaten.' Maar nadat gesteld is, dat het plan gezien moet worden in relatie met het Maupoleum en het te bouwen stadhuis, wordt het plan alsnog goedgekeurd. Overigens is de zaak nog steeds in behandeling op grond van de bouwaanvraag van jan 1974.

WIJ VINDEN GEZIEN AL HET VOORGAANDE dat de gemeente een wijzigingsprocedure in gang moet zetten voor het bestemmingsplan Valkenburgerstraat e.o.

de bouwaanvraag voor het kantoorplan van Grand Vista moet aanhouden;

overleg met Grand Vista woningbouwverenigingen en verschillende overheidsinstanties moet starten over mogelijkheden van verwerving van het betreffende gebied in het blok Jodenbreestraat/Houtkopersdwarsstraat/Waterlooplein/Zwanenburgwal. Daarbij kan ons inziens gebruik gemaakt worden van eenzelfde lokatiesubsidieregeling als tijdens het metrokonflikt (1975) werd toegezegd door minister Gruyters voor de Nieuwmarktbuurt (een regeling waarbij het Rijk bijpast in de gestegen grondkosten om sociale woningbouw mogelijk te maken);

Ten overvloede: Geen woningonttrekking van Jodenbreestraat 16 en 24 (nr. 24 is vrijwel weer gerenoveerd);

Hieruit volgt, dat er geen sprake van verdere sloop in het blok kan zijn;

Verder kunnen in de rest van het plangebied eerder aangehaalde ontwikkelingen (punt 1 tot en met 6) niet langer op hun beloop gelaten worden.

Bewoners Jodenbreestraat 16 en 24
Werkgroep Uilenburg/Rapenburg/
Valkenburg.

'Op 18-8-1975 zag ik met mijn eigen ogen, dat zich in het perceel (Jodenbreestraat 24) jongelui bevonden, die met huisraad sleepten; voorts werden zakjes puin uit het perceel gehesen. Of het hier een kraakactie betrof, durf ik niet te beweren.' vertelt een ijverige ambtenaar, S.J. van D. in een interne brief aan wethouder Kuipers. Het betrof inderdaad een - geslaagde - kraakactie.

Deze ambtenaar geeft B en W in overweging om 'het perceel te slopen waardoor het terrein Waterlooplein een meer bouwrijp karakter krijgt.' B en W besloten echter in september tot herstelaanschrijving. Die jongelui op zoek naar woon- en werkruimte hadden daarop niet gewacht en waren in augustus van dat jaar al begonnen het volledig uitgesloopte pand op te knappen: 250 m² vloerhout, 250 m. elektra-pijp, 150 m. gasleiding, 100 m. waterleiding, 300 m² houtwolcementplaten op tengels, 5 m³ grove kalk, 150 m² glas, 100 m. pvc afvoer van 40 tot 120 mm, 3 m³ dakmestiek werden onder meer al in het pand verwerkt in duizenden man/vrouw uren. Dit kon gefinancierd worden dankzij vrijwillige bijdragen van vele actieve bewoners van over de brug, uit de Nieuwmarktbuurt. De verbouwing wordt verder doorgezet.

GRAND VISTA PROPERTIES LTD LONDON

Te huur aan het
Waterlooplein/hoek
Jodenbreestraat
het Saskia-huis
10.500 m²

in het gerenoveerde Saskia-huis vormen oud en nieuw 'n ideale kantoorruimte

Het Saskia-huis is de naam van een geheel gerenoveerd kantoorgebouw met een totaal oppervlakte van 10.500 m². Een royale en moderne ruimte die in z'n geheel of in gedeelten tegen een uiterst gunstige prijs gehuurd kan worden.

Het Saskia-huis grenst direkt aan de city van Amsterdam, ligt tegenover het toekomstige stadhuis, is dus centraal gelegen en zeer gemakkelijk bereikbaar.

- een Metro-station "om de hoek"
- vlakbij de IJ-tunnel
- eigen parkeerterrein
- enkele minuten van Centraal Station

**POLMAN
DEVELOPMENT
CONSULTANTS B.V.**

Sophialaan 7, Amsterdam, Telefoon 020-730750, Telefax 15074 P.D.C.

opereert in Nederland met drie B.V.'s:
Grand Vista Holding Maatschappij B.V.
Grand Vista Ontwikkelingsmaatschappij B.V.
Grand Vista Parklaan B.V.

alle gevestigd aan De Lairessestraat
131-135, Amsterdam

40% van Grand Vista's aandelen zijn in handen van EQUITY AND LAW, een Britse levensverzekeringsmaatschappij met een snel groeiende vestiging in Nederland (Lange Voorhout 29, Den Haag) en eveneens in Duitsland.

Grand Vista's belangen worden in Nederland (en in België) behartigd door POLMAN DEVELOPMENT CONSULTANTS B.V., Sophialaan 7, Amsterdam. Jacob Polman is mededirekteur in de Nederlandse Grand Vista's.

En last but not least eveneens direktEUR in de Grand Vista's in EQUITY TRUST COMPANY N.V., (ETRUSCO), De Lairessestraat 131-135, waarvan de direktEURen en commissarissen behoren tot het advocatenkantoor Van Doorne & Warendorf, De Lairessestraat 131-135 Amsterdam.

Zo is Mr. J.R. Glasz direktEUR van Equity Trust en commissaris van de Grand Vista's, hij treedt ook op als advokaat van Grand Vista. Equity Trust is ook nog directrice van William Hudson (Nederland) B.V.; direktEUR van MACKENZIE HILL B.V. en MACKENZIE HILL BEST B.V.

Deze laatste firma was de vergunninghoudster van de kantoorbouw aan de Wibautstraat, die op 22 augustus bij Koninklijk Besluit moest worden stopgelegd. Van B en W mag die gedeeltelijk worden voortgezet, daar een plotselinge stopzetting van alle bouwactiviteiten op dit moment zou leiden tot een 'onevenredig grote schade'. Wij vragen ons af of voortzetting van de bouwactiviteiten niet leidt tot onevenredig grote schade aan de omgeving.

Equity and Law groeide ondanks concurrentie

Den Haag — De groei van Equity and Law Nederland heeft zich het afgelopen jaar ondanks sterk toegenomen concurrentie voortgezet. Uit de voorlopige cijfers van de Nederlandse dochter van het Britse levensverzekeringsconcern blijkt dat het totale premie-inkomen van f 14,3 miljoen tot f 21,1 miljoen steeg. Aan nieuwe levens-

verzekeringen werd een bedrag van f 698,5 miljoen afgesloten tegen f 629,8 miljoen vorig jaar. Het bestand verzekerde bedragen nam toe van f 1.199,2 miljoen tot f 1.604,2 miljoen. De totale activa stegen van f 119,3 tot f 159,3 miljoen. De premie-reserve nam van f 98,5 miljoen tot f 136,0 miljoen toe.

Econ. dagblad 20 jan 77

